

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **P. D.**, zast. Mgr. et Mgr. Radkou Linhartovou, advokátkou, se sídlem Malá 6, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2016, č. j. 16 Ad 64/2015 – 39,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 6. 2015, č. j. MPSV-UM/6543/15/9S-PZK, sp. zn. SZ/677/2015/4S-PZK, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Plzni (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 30. 3. 2015, č. j. 110865/15/PM, sp. zn. 15087-14-PM, kterým podle § 62 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, rozhodl o vzniku přeplatku na dávce státní sociální podpory - příspěvku na bydlení - přiznané žalobci za měsíc září 2014 ve výši 2.527 Kč a o povinnosti vrátit uvedený přeplatek do 30. 4. 2015.

[2] Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že správní orgán prvního stupně řádně zjistil skutkový stav věci, neboť dne 19. 11. 2014 kontrolní činností odhalil, že v bytě č. 1 na adrese Ž. 1003/58, P. má trvalé bydliště i vlastník této nemovitosti paní I. K. Tuto skutečnost žalobce v žádosti o příspěvek na bydlení podané dne 3. 9. 2014 neuvedl. Dne 10. 12. 2014 podal žalobce žádost o vyloučení výše uvedeného vlastníka nemovitosti z okruhu společně

posuzovaných osob ode dne 1. 9. 2014. Vzhledem k tomu, že paní K. byt neužívá od 1. 9. 2014, bylo vydáno rozhodnutí o nepřihlížení k této osobě ode dne 1. 12. 2014. Po promítnutí této skutečnosti do žádosti o příspěvek na bydlení a přehodnocení nároku na již vyplacenou dávku za měsíc září 2014 vznikl výše uvedený přeplatek.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, v níž namítal, že rozhodnutí žalovaného je založeno na mylné interpretaci zákona o státní sociální podpoře a zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných čísel a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), pokud dovozuje, že místem trvalého pobytu pronajímatelky (vlastnice bytu paní I. K.) je výše uvedený byt, který si žalobce a jeho manželka pronajali na základě nájemní smlouvy ze dne 28. 8. 2014, a pronajímatelku je proto třeba považovat za osobu společně posuzovanou. Nedoložením příjmů pronajímatelky nemohl vzniknout přeplatek na příspěvku na bydlení, neboť pronajímatelka nebyla osobou společně posuzovanou, a její příjem tak nebyl rozhodný pro rozhodnutí o nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši. S poukazem na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/02 a usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 1/2012 – 38 žalobce konstatoval, že trvalý pobyt má evidenční charakter a závěr žalovaného, že místem trvalého pobytu pronajímatelky je předmětný byt, nemá oporu v platné právní úpravě trvalého pobytu. To, že se pronajímatelka v bytě nezdržuje, vyplývá také z uzavřené nájemní smlouvy. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 6. 1. 2015, č. j. 1383/15/PM, o tom, že se k pronajímatelce nepřihlíží jako k společně posuzované osobě, označil žalobce za nicotné, neboť pronajímatelka dle jeho přesvědčení nikdy nebyla společně posuzovanou osobou.

[4] Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 30. 5. 2016, č. j. 16 Ad 64/2015 – 39, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud v první řadě poukázal na závěry k nimž dospěl v rozsudku ze dne 30. 3. 2016, č. j. 16 Ad 15/2015 – 58, ve věci týchž účastníků, v níž se jednalo o odejmutí příspěvku na bydlení ode dne 1. 10. 2014, a na to, že i judikatura Nejvyššího správního soudu vychází u příspěvku na bydlení čistě z formálního pojetí bydliště (rozsudek ze dne 2. 12. 2009, č. j. 4 Ads 96/2009 - 93), nepřisvědčil argumentaci žalobce materiálním aspektem trvalého bydliště pronajímatelky v bytě.

[5] Krajský soud dále shledal, že trvalé bydliště pronajímatelky ve vztahu k posuzování nároku na příspěvek na bydlení správní orgán prokázal na základě využití informací z registru obyvatel a také z nájemní smlouvy. Pronajímatelka bytu tak patřila v rozhodném období mezi společně posuzované osoby. Podle § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře se k společně posuzovaným osobám nepřihlíží až po uplynutí 3 měsíců od doby, kdy přestaly fakticky byt užívat. Žádný z účastníků pak nepopírá, že pronajímatelka přestala byt fakticky užívat dnem vzniku nájmu žalobci a jeho manželce, tedy shora uvedená tříměsíční lhůta skončila dne 30. 11. 2014. Okruh společně posuzovaných osob je dán ze zákona, tedy se o něm nevydává žádné speciální rozhodnutí, a údaj, do kdy byla pronajímatelka společně posuzovanou osobou, vyplývá z rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 6. 1. 2015, č. j. 1383/15/PM, jímž bylo rozhodnuto, že se od 1. 12. 2014 k pronajímatelce jako ke společně posuzované osobě ohledně nároku na příspěvek na bydlení nepřihlíží. K namítané nicotnosti tohoto rozhodnutí krajský soud uvedl, že se s touto námitkou žalovaný řádně vypořádal v písemném sdělení č. j. MPSV-UM/1580/15/4S-PZK ze dne 19. 2. 2015, a přiklonil se k závěru žalovaného, že pokud žalobce s rozhodnutím nesouhlasil, mohl proti němu podat opravný prostředek, nikoliv se vzdát práva na odvolání. Krajský soud uzavřel, že správní orgán postupoval v souladu se zákonem, když po vydání rozhodnutí o odnětí příspěvku na bydlení žalobci, rozhodl i o vrácení přeplatku za měsíc září 2014, neboť v tomto měsíci na něj žalobce neměl nárok.

[6] Žalobce (dále též „stěžovatel“) proti výše uvedenému rozsudku podal kasační stížnost. Uvedl, že mu nelze uložit povinnost k vrácení přeplatku na příspěvku na bydlení s odůvodněním,

pokračování

že nesplnil zákonnou oznamovací povinnost (ve své žádosti neuvedl, že v předmětném bytě má trvalé bydliště i vlastník této nemovitosti), neboť požadavek, aby v žádosti o příspěvek na bydlení uváděl, kde má vlastník bytu své trvalé bydliště, zákon nevyžaduje. Český právní řád pojem trvalé bydliště nezná a závěr krajského soudu, že podmínkou pro přiznání nároku na příspěvek na bydlení je zjišťování a prokazování trvalého bydliště vlastníků pronajímaných bytů je mylný. Z platné judikatury (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 444/2004) vyplývá, že obsah pojmu bydliště není totožný s obsahem pojmu trvalý pobyt. Stěžovatel dále poukázal na § 3 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře a § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel a konstatoval, že je značný rozdíl mezi pojmem trvalý pobyt a pojmem bydliště. Pojem trvalé bydliště užívaný správními orgány obou stupňů i krajským soudem český právní řád nezná.

[7] Účelem příspěvku na bydlení je poskytnout finanční pomoc na úhradu nákladů bydlení. Žalobce podal žádost o příspěvek, v níž pravdivě uvedl počet společně posuzovaných osob, jejichž příjmy jsou relevantní ve vztahu k hrazení nákladů na bydlení v předmětném bytě. Výklad správních orgánů zařazující pronajímatelku bytu mezi osoby společně posuzované však vede k absurdní situaci, kdy by v rámci posouzení příspěvku na bydlení měly být posuzovány příjmy osob, které byt užívají pro účely bydlení, a zároveň osoby, která byt pro účely bydlení neužívá, neboť jej přenechala k užívání nájemcům, a naopak jí z pronájmu plynou příjmy v podobě nájemného. Předmětný byt nebyl formálně ani materiálně místem pobytu jeho vlastníka (pronajímatelky). Existuje rozpor mezi závěrem krajského soudu, že okruh společně posuzovaných osob je dán ze zákona a nevydává se o něm žádné zvláštní rozhodnutí, a závěrem žalovaného, že pronajímatelka bytu byla společně posuzovanou osobou do 30. 11. 2014 na základě pravomocného rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[8] S ohledem na § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel a část VI. bod 23 důvodové zprávy k zákonu č. 239/2008 Sb., dospěl stěžovatel k závěru, že pronajímatelka nebyla a nemohla být přihlášena k trvalému pobytu v předmětném bytě, neboť dílčí části objektu nejsou místem hlášeného pobytu.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátkou. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[10] Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[11] Podle § 7 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalovaného, *jde-li o příspěvek na bydlení, považují se za rodinu všechny osoby, s výjimkou osob uvedených v odstavci 4, které jsou v téže bytě hlášeny k trvalému pobytu; podmínka, aby spolu trvale žily a společně ubrazovaly náklady na své potřeby, se však nevyžaduje.*

[12] Podle odst. 6 téhož ustanovení, *Krajská pobočka Úřadu práce může při rozhodování o dávkách v případech, kdy osoby uvedené v odstavci 3 písm. a) až c) spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, rozhodnout, že se neposuzují jako osoby společně posuzované, nebo jde-li o příspěvek na bydlení v případech,*

kdy některá ze společně posuzovaných osob nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně byt neužívá, rozhodnout, že se k ní při posouzení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši nepřiblíží, i když je v bytě hlášena k trvalému pobytu.

[13] Podle § 62 odst. 1 věty první zákona o státní sociální podpoře, příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen částky neprávem přijaté vrátit; to neplatí, jde-li o přeplatek na rodičovském příspěvku.

[14] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná o posouzení, zda byl stěžovatel povinen vrátit příspěvek na bydlení, který mu byl vyplacen za období září 2014. Při posouzení této otázky vycházel Nejvyšší správní soud z judikatury Nejvyššího správního soudu, neboť neshledal žádný důvod se od závěrů v ní uvedených odchýlit.

[15] Stěžovatel v kasační stížnosti v prvé řadě argumentoval tím, že zákon nevyžaduje, aby v žádosti o příspěvek na bydlení uváděl, kde má vlastník bytu své „trvalé bydliště“. K této námitce Nejvyšší správní soud nejprve poukazuje na závěry uvedené v rozsudku ze dne 30. 6. 2016, č. j. 4 Ads 152/2015 - 29, v němž zdejší soud konstatoval, že z ustanovení § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře vyplývá, že „odpovědnostní vztah je založen na několika skutkových podstatách, z nichž alespoň jedna musí být splněna pro vznik odpovědnosti za přeplatek: 1) nesplnění uložené povinnosti, 2) přijetí dávky či její části při vědomosti příjemce, že byla vyplacena neprávem, 3) jiné způsobení vzniku přeplatku. Zákon sice neužívá pojem zavinění (ať již ve formě úmyslu či nedbalosti), avšak lze z něho jazykovým výkladem dovodit, že je postaven na subjektivní odpovědnosti příjemce dávky, spočívající v porušení některé z uložených povinností. Ať již jde o kterékoliv z protiprávních jednání příjemce dávky, předpokládá však zákon, že na něj musí navazovat nežádoucí či škodlivý následek, jímž je neprávem přijatá dávka či její část, že zde tedy fakticky existuje přeplatek na dávce. Z citace ustanovení § 62 odst. 1 uvedeného zákona totiž vyplývá, že příjemce dávky buď tím, že nesplnil některou zákonem uloženou povinnost, nebo přijal dávku či její část, ačkoliv musel vědět nebo z okolností předpokládat, že mu byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, či jinak způsobil, že mu byla vyplacena neprávem, je povinen takto vyplacené částky vrátit. Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, pokud k prvé podmínce možnosti vzniku přeplatku, tj. nesplnění zákonem uložené povinnosti žadatele o dávku uvést úplně a pravdivě veškeré údaje potřebné k posouzení nároku správním orgánem, uzavřel, že žalobkyně této povinnosti nedostala, neboť do žádosti neuvedla všechny osoby, které mají v její nemovitosti trvalý pobyt, ačkoli bylo v jejích možnostech takový údaj zjistit a ověřit.“ Povinností žadatele o příspěvek na bydlení tedy je uvést úplně a pravdivě veškeré údaje potřebné k posouzení nároku správním orgánem, přičemž takovým údajem je s ohledem na § 7 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, který osobu mající v bytě trvalý pobyt zařazuje do okruhu společně posuzovaných osob, také uvedení všech osob, které mají v bytě obývaným žadatelem o příspěvek na bydlení trvalý pobyt. Stěžovatel však tuto povinnost nesplnil, neboť v žádosti o příspěvek na bydlení neuvedl pronajímatelku mající v předmětném bytě v rozhodné době trvalý pobyt. Tuto skutečnost stěžovatel ostatně ani nepopírá. Nejvyšší správní soud proto s přihlédnutím k výše uvedenému této námitce stěžovatele nepřisvědčil.

[16] K poukazu stěžovatele na skutečnost, že český právní řád nezná pojem trvalé bydliště používaný krajským soudem, Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud v odůvodnění kasační stížnosti napadeného rozsudku používal jak pojem „trvalé bydliště“, tak i „trvalý pobyt.“ Z kontextu je však zřejmé, že měl vždy na mysli pojem trvalý pobyt ve smyslu § 7 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Používání pojmu trvalé bydliště krajským soudem tak představuje pouze nedůslednost a nepřesnost, nikoli vadu. Nejvyšší správní soud pro úplnost konstatuje, že pojem „trvalé bydliště“ je uveden např. v § 329 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a není tedy pravdou, jak tvrdí stěžovatel, že český právní řád tento pojem nezná.

pokračování

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti dále označil za mylný závěr krajského soudu, že podmínkou pro přiznání nároku na příspěvek na bydlení je zjišťování a prokazování trvalého bydliště vlastníků pronajímaných bytů, argumentoval účelem příspěvku na bydlení a označil za absurdní výklad správních orgánů zařazující pronajímatelku bytu mezi osoby společně posuzované.

[18] K těmto námitkám stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že k tomu, jakým způsobem je třeba vykládat právní úpravu příspěvku na bydlení týkající se společně posuzovaných osob se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil již v rozsudku ze dne 2. 12. 2009, č. j. 4 Ads 96/2009 – 93, v němž vyslovil, že „*institut okruhu společně posuzovaných osob, který slouží ke stanovení rozhodného příjmu pro účely stanovení nároku na dávky státní sociální podpory je zároveň i nutnou součástí výkladu pojmu „rodina“ v intencích § 7 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb. Zákon upravuje definici tohoto pojmu jednak v rovině obecné, a jednak v rovině zvláštní, v níž stanovuje výjimky pro účely některých testovaných dávek státní sociální podpory (sociální příspěvek, příspěvek na bydlení). Obecným principem úpravy institutu společně posuzovaných osob, které jsou taxativně vypočteny v ustanovení § 7 odst. 2 písm. a) – d) tohoto zákona, je splnění dvou podmínek, a to jednak trvalého soužití těchto osob s oprávněnou osobou, a jednak společné uhrazování nákladů na společné potřeby.*“ K ustanovení § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře (od 1. 1. 2011 je tato právní úprava obsažena v § 7 odst. 5 tohoto zákona) konstatoval, že „*je vůči citované obecné úpravě speciální a týká se vymezení okruhu společně posuzovaných osob pro účely posouzení nároku na příspěvek na bydlení*“, přičemž rovněž uvedl, že „*s poukazem na velmi stručný, přesto však jednoznačný odkaz v důvodové zprávě k zákonu č. 117/1995 Sb. je naproti tomu třeba vycházet z toho, že zákonodárce zamýšlel konstruovat okruh společně posuzovaných osob pro příspěvek na bydlení odlišně. Rovněž tak relevantní literaturu k tomuto problému uvádí, že okruh společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na bydlení je definován jiným způsobem, a to tak, že za rodinu se považují všechny osoby, které jsou v témže bytě blášený k trvalému pobytu, a to bez ohledu na to, zda spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby, či nikoliv. Z uvedeného vymezení okruhu společně posuzovaných osob vyplývá, že se v tomto případě nepřiblíží k příbuzenským svazkům (viz k tomu Břeska, N., Burdová, E., Vránová, L. Státní sociální podpora s komentářem a příklady k 1. 5. 2007, 11. aktualizované a doplněné vydání, ANAG 2007, str. 52). Nejvyšší správní soud s názorem stěžovatele, že § 7 odst. 6 zákona č. 117/1995 Sb. (do 31. 12. 1997 se jednalo o § 7 odst. 4) nebylo a není možné v souladu s principem racionálního zákonodárce vykládat tak, že je úřad státní sociální podpory povinen zkoumat i u žadatele o příspěvek na bydlení u zjištěného okruhu společně posuzovaných osob, zda spolu trvale žijí a uhrazují společně náklady na své potřeby. To by bylo ve zjevném rozporu s evidentní vůlí zákonodárce upravit okruh společně posuzovaných osob pro účely posouzení nároku na tuto dávku odlišně, tj. pomocí formálního kritéria - údaje o trvalém pobytu v bytě, v němž má trvalý pobyt i oprávněná osoba (žadatel o dávku). Aby toto legislativní opatření přineslo do praxe žádaný efekt, musel zákonodárce vyloučit obě obecné podmínky příslušnosti osoby do okruhu společně posuzovaných osob – trvalé soužití a společnou úhradu nákladů na své potřeby.*“

[19] Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku dále uvedl, že mechanismus zakotvený v ustanovení § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře je třeba nahlížet v kontextu ustanovení odst. 7 téhož paragrafu (od 1. 1. 2011 je tato právní úprava obsažena v § 7 odst. 5 a 6) a konstatoval, že *účelem tohoto rozhodovacího oprávnění úřadu státní sociální podpory je zamežit negativnímu vlivu zákonných domněnek (§ 7 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb.) na možnost oprávněné osoby získat dávku v situacích, kdy údaje o trvalém pobytu osob blášených v bytě dlouhodobě neodpovídají skutečnému pobytu těchto osob a tím i jejich participaci na úhradě nákladů za bydlení (tj. společných potřeb rodiny). Jakkoliv je tedy mechanismus určení společně posuzovaných osob pro účely posouzení nároku na příspěvek na bydlení upravený § 7 odst. 6 zákona č. 117/1995 Sb. založen na formálním kritériu trvalého pobytu osob společně posuzovaných, umožňuje žadateli dosáhnout vyloučení z okruhu společně posuzovaných osob u těch osob, které v bytě sice jsou blášený k trvalému pobytu, ale nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně byt neuvádějí a tím se pravděpodobně ani nepodílejí na úhradě nákladů na provoz bytu.*

[20] Z výše uvedeného tak je zřejmé, že skutečnost, že fyzická osoba má v bytě obývaném oprávněnou osobou hlášen trvalý pobyt, aniž by zde skutečně bydlela, lze podle § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře zohlednit až po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy tato osoba byt prokazatelně přestala užívat k bydlení. K zohlednění této skutečnosti dojde v řízení o vyloučení společně posuzované osoby z okruhu osob společně posuzovaných s oprávněnou osobou. K tomu v posuzované věci došlo rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 6. 1. 2015, č. j. 1383/15/PM, kterým pronajímatelku od prosince 2014 vyloučil z okruhu společně posuzovaných osob.

[21] V prvních třech měsících pobytu oprávněné osoby tak je při žádosti o příspěvek na bydlení společně posuzována také osoba hlášená v bytě k trvalému pobytu, i když tento byt fakticky neobývá. V posuzované věci stěžovatel byt obýval od počátku září 2014, pronajímatelka tohoto bytu, která v něm měla nahlášený trvalý pobyt, však byla z okruhu posuzovaných osob vyloučena až od 1. 12. 2014, a správní orgány tudíž postupovaly správně, pokud v řízení o přeplatku na příspěvku na bydlení v posuzované věci vycházely z předpokladu, že pronajímatelka patřila v září 2014 do okruhu společně posuzovaných osob.

[22] Ke stěžovatelem tvrzenému rozporu mezi závěrem krajského soudu, že okruh společně posuzovaných osob je dán ze zákona a nevydává se o něm žádné zvláštní rozhodnutí a rozhodnutím správního orgánu prvního stupně, že pronajímatelka bytu byla společně posuzovanou osobou do 30. 11. 2014, Nejvyšší správní soud uvádí, že se o žádný rozpor nejedná, neboť zákon o státní sociální podpoře v § 7 odst. 5 vychází z kritéria trvalého pobytu osob společně posuzovaných, o nichž vskutku není vydáváno žádné rozhodnutí a správní orgán z tohoto okruhu osob vychází v řízeních týkajících se příspěvku na bydlení. Zákon o státní sociální podpoře však zároveň umožňuje za podmínek stanovených v § 7 odst. 6 dosáhnout vyloučení z okruhu společně posuzovaných osob u těch osob, které v bytě sice jsou hlášeny k trvalému pobytu, ale prokazatelně byt neužívají, a tím se ani nepodílejí na úhradě nákladů na provoz bytu, jak tomu bylo i v posuzované věci. Teprve v rámci posuzování žádosti o vyloučení z okruhu osob společně posuzovaných s oprávněnou osobou tak správní orgán zkoumá, zda společně posuzovaná osoba v bytě skutečně nebydlí po zákonem stanovenou dobu předchozích tří měsíců (tj. kalendářního čtvrtletí, které je zároveň rozhodným obdobím pro testování skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení).

[23] Nejvyšší správní soud sice ve výše citovaném rozsudku ve věci sp. zn. 4 Ads 152/2015 připustil možnost posouzení otázky, zda osoba přihlášená s oprávněnou osobou k trvalému pobytu ve stejném bytě, má být považována za osobu společně posuzovanou, v řízení o uložení povinnosti vrátit přeplatek na dávce zpětně, avšak i v takovém případě je nutné podle tohoto rozsudku respektovat tříměsíční dobu počítanou ode dne, kdy tato osoba přihlášená k trvalému pobytu byt již prokazatelně neužívá. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku k tomu uvedl: „*Zákonný požadavek ustanovení § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře, aby osoby společně posuzované nežily s žadatelem o dávku nejméně 3 měsíce, je nutno vykládat tak, že až po uplynutí této (ověřovací) doby je možné konstatovat splnění podmínek na dávku, tedy přisvědčit splnění předpokladu, že tyto osoby s ním nebudou v příštích 3 měsících bydlet.*“ V nyní posuzovaném případě v rozhodném období (září 2014) však tato doba dosud neuplynula, proto v řízení o přeplatku nebylo možno při zkoumání otázky, zda vznikl přeplatek na dávce, pronajímatelku z okruhu osob společně posuzovaných vyloučit.

[24] Závěr stěžovatele, že ohledem na § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel a část VI. bod 23 důvodové zprávy k zákonu č. 239/2008 Sb., vlastník bytu (pronajímatelka) nebyla a nemohla být přihlášená k trvalému pobytu v předmětném bytě, když dílčí části objektu nejsou místem hlášeného pobytu, považuje Nejvyšší správní soud za účelový až absurdní a nesprávný,

pokračování

neboť z toho, že uvedený bod důvodové zprávy mimo jiné uvádí, že „*institut evidence obyvatel je založen na přihlášení se „na adresu objektu“; nikoliv na „adresu objektu s vymezením konkrétní užívatelské části objektu“*“, nelze dovodit, že by se trvalý pobyt nevztahoval ke konkrétnímu bytu, ale pouze k objektu. Pobyt totiž je realizován v konkrétní části objektu určeného k bydlení, která je k takovému užívání určena, tj. byt. Adresa trvalého pobytu pak je určena podle adresy objektu, v němž se byt nachází. Tento závěr je plně v souladu s výše uvedeným ustanovením zákona o evidenci obyvatel, dle kterého *místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v základním registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci (dále jen „objekt“). V případech stanovených tímto zákonem může být místem trvalého pobytu sídlo oblašovny.*

[25] Nejvyšší správní soud závěrem poznamenává, že důsledky výše uvedené právní úpravy, tedy že občan, který se nově nastěhuje do bytu, kde je k trvalému pobytu hlášena třetí osoba, po dobu tří měsíců od faktického „odstěhování“ této třetí osoby nespĺňuje podmínky pro přiznání příspěvku na bydlení, nejsou pro oprávněné osoby nenapravitelné. Po tuto dobu sice oprávněná osoba nemůže pobírat příspěvek na bydlení, může však požádat o dávku doplatek na bydlení podle § 33 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Pro účely přiznání této dávky lze totiž třetí osoby přihlášené k trvalému pobytu vyloučit z okruhu společně posuzovaných osob bez ohledu na tříměsíční dobu uvedenou v § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře (srov. § 8 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[26] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[27] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2016

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu